

Привреда Србије

Рударство

Јелена Томић
наставница географије

■ **Рударство** је грана екстрактивне индустрије која се бави вађењем и експлоатацијом (искоришћавањем) минералних сировина.

Снабдева сировинама многе индустријске гране.

■ **Рудник**-место у Земљиној кори или на површини где се експлоатише руда.

■ Рудно богатство Србије је разноврсно и неравномерно распоређено.

■ Уз главни састојак руде јављају се и други корисни минерали-полиметална рудишта.

Историја развој рударства у Србији

- Богата традиција рударства у Србији.
- **Неолитска налазишта**-Рудна глава код Мајданпека, Плочник код Прокупља.
- **Римско доба**-Авала, Рудник, Ново Брдо, Мајданпек.
- **Немањићи**-експлоатација и обрада гвожђа, бакра, олова и ковање новца.
- Српско средњовековно рударство (13. век), развија се доласком Саса.

Праисторијска рударска окна-Рудна глава
Пијук-грабуље од јеленског рога, алат за копање

Рудник сребра-Ново Брдо (Косово и Метохија)

Историја развој рударства у Србији

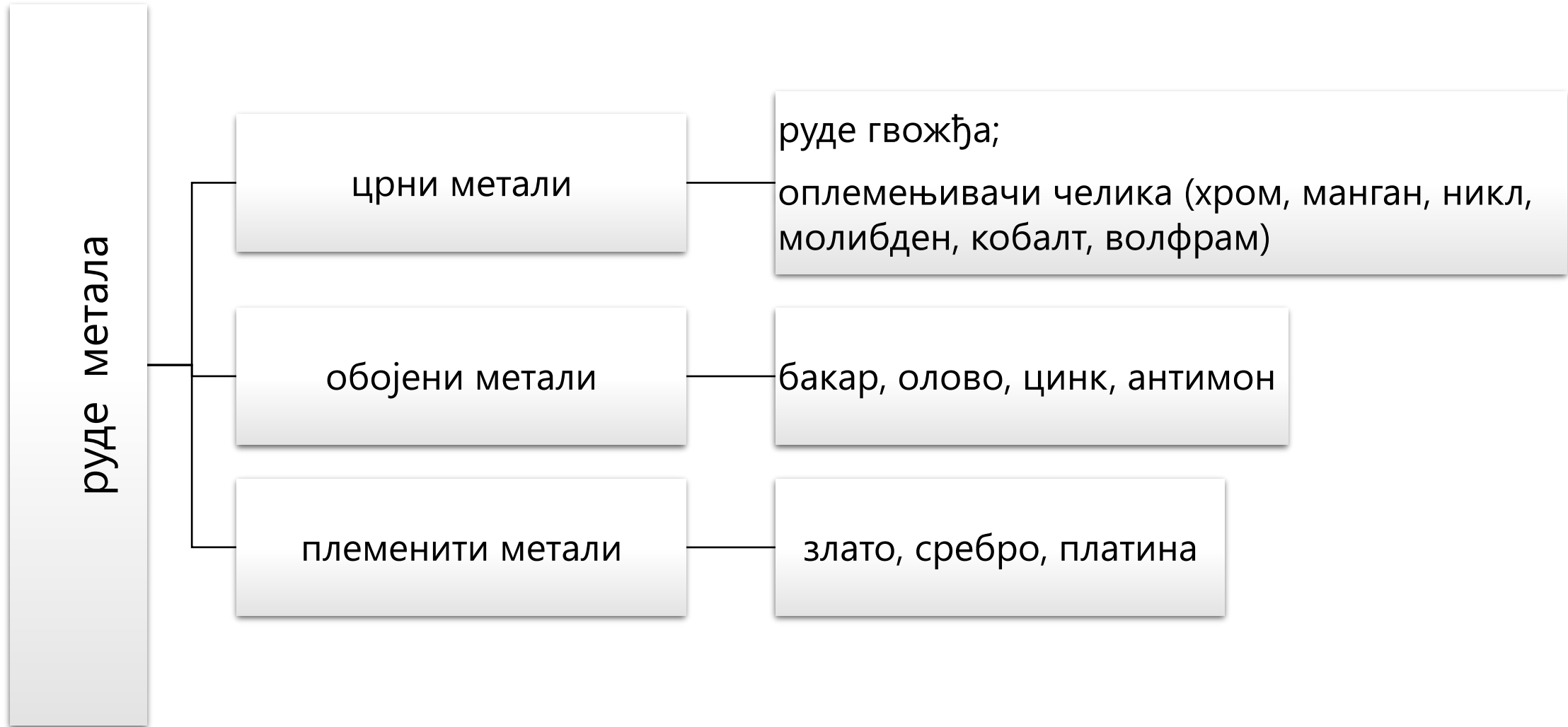
- Почетак 19. века-на Авали, Руднику, Подрињу, околини Кучева експлоатишу се руде бакра, сребра, олова.
- Најстарији рудник угља-Врдник (мрки угаљ)-1804. Престао са радом 1968.
- Сењски рудник -1853. најстарији је активан рудник.
- Нагли развој рударство је између два светска рата.
- После Другог светског рата рудници су национализовани, а многи и затворени.
- Данас се истражују стара али и нова рудна лежишта

Улаз у рудник Врдник

Сењски рудник

Руде метала-црни метали

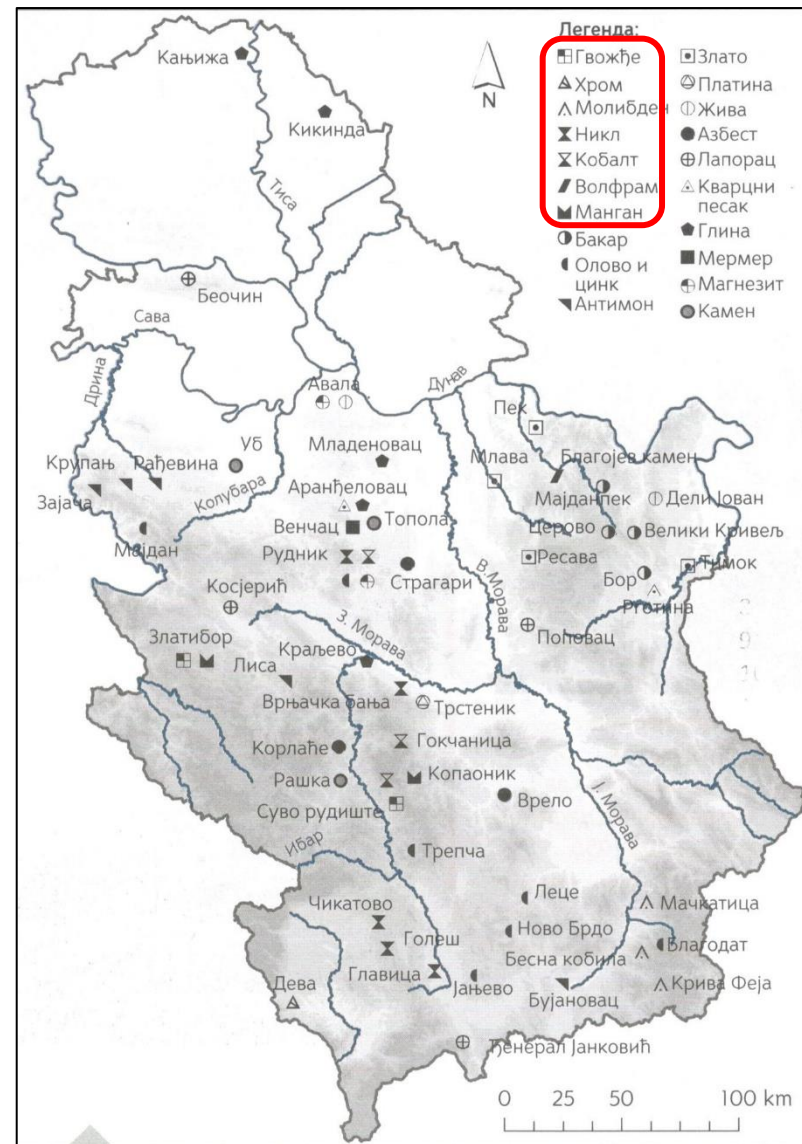

Руде гвожђа-Копаоник (Суво рудиште) и Златибор

Због лошег квалитета и малих резерви се не експлоатише.

Оплемењивачи челика-служе за побољшање чврстине, еластичности и тврдоће челика.

- Хром-Дева (Ђаковица)
- Манган-Копаоник, Златибор
- Никл-Главица, Голеш, Чикатово (све на Косову), Рудник (Шумадија), долина Ибра, околина Врњачке Бање.
- Молибден-Крива Феја (Врање), Мачкатица (Сурдулица), Бесна кобила
- Кобалт-Копаоник, Рудник, долина Ибра
- Волфрам-Благојев камен (Кучево)

Руде метала-обојени метали

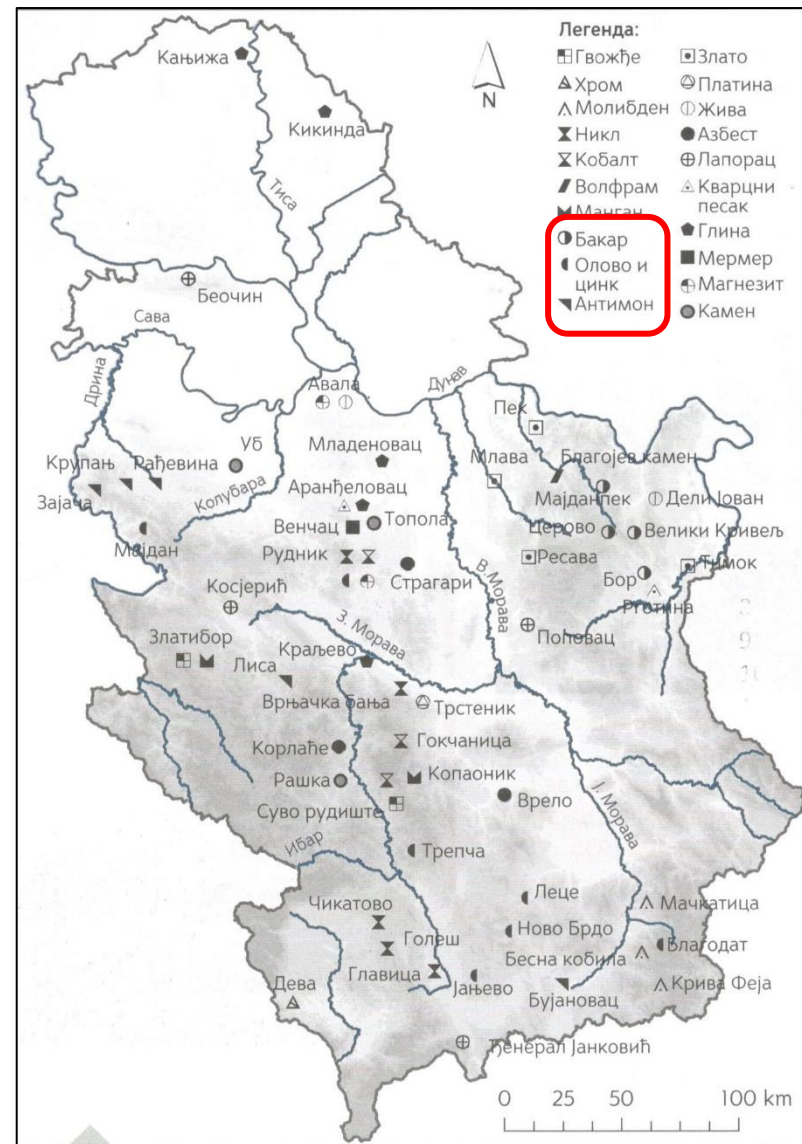
Бакар-Бор, Мајданпек, Велики Кривељ и Церово
Експлоатација у Борским рудницима је површинска,
а прерађује се у топионици у Бору.

Добар је проводник електричне енергије, користи
се у електроници.

Олово и цинк, увек у заједничкој руди- Трепча,
Јањево и Ново Брдо (све на Косову), Благодат
(Врање), Леце (Лебане), Мајдан (Љубовија),
Рудник (Шумадија)

Користе се у хемијској и војној индустрији,
нуклеарној техници и производњи боја.

Антимон-Крупањ, Зајача, Рађевина (све у
Подрињу), Лиса (Ивањица), околина Бујановца
Користи се у електроници, медицини и нуклеарној
техници.

Руде метала-обојени метали, бакар

Рудник у Мајданпеку

Велики Кривељ, Бор

Дампер-рударски камион

Руде метала-племенити метали

- Ретки су у природи, зато су веома цењени и имају велику вредност.
- Злато**-примарна лежишта су у рудама бабра, олова и цинка- Бор, Мајданпек, Кривељ и Благојев камен.

Секундарна лежишта-у речним токовима где се злато добија испирањем-Пек, Млава, Тимок, Ресава.

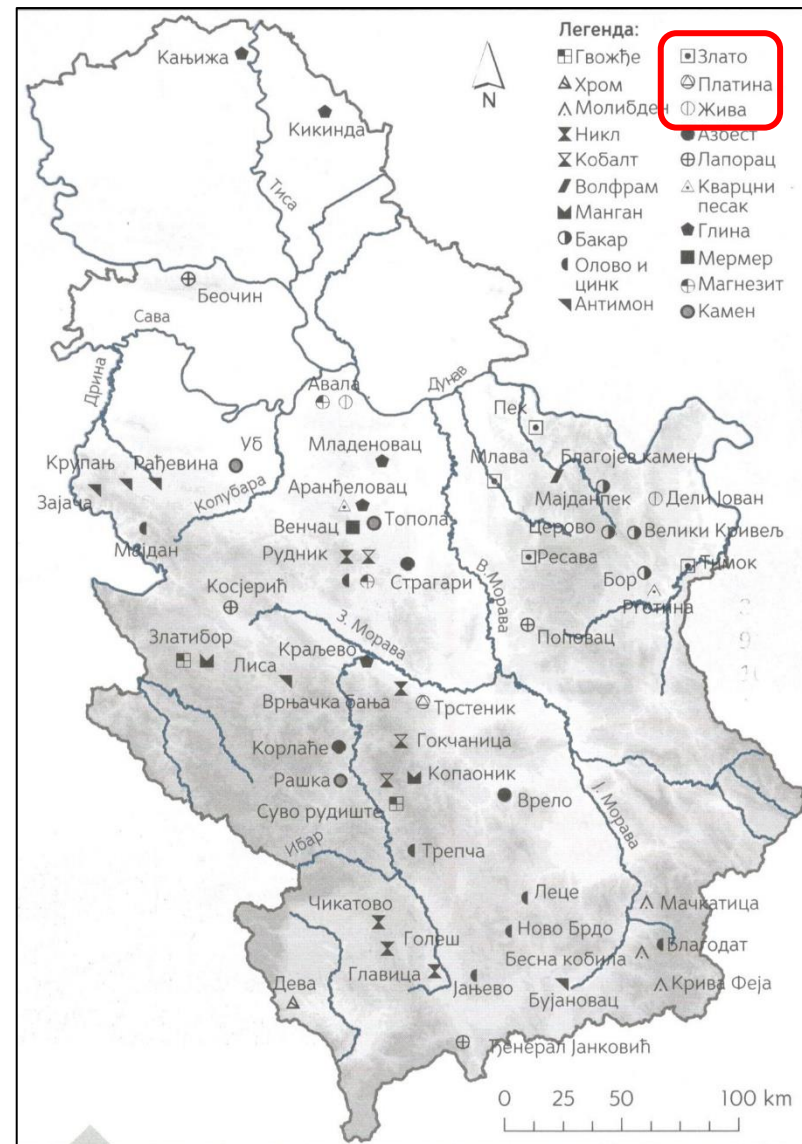
- Сребро**-Бор, прерадом руде бабра. Некада и у Трепчи из олово-цинкане руде.

- Платина**-околина Трстеника.

Редак и скупocen метал. Користи се за израду накита. Примењује се у електроници, медицини, металургији

- Жива**-Авала, планина Дели Јован

Једини је течни метал. Користи се у хемијској индустрији, медицини, електроници.

Руде неметала-злато

РТБ Бор, при преради бакра добија се и злато

Испирање злата

- Имају велики значај за индустрију као сировина.
- Користе се у грађевинарству.
- Експлоатишу се у површинским коповима.

Руде неметала

- **Азбест**-Корлаће (Ибар), Страгари (Шумадија), Врело (Куршумлија)

Изолатор је електрицитета и топлоте, користи се за производњу ватросталних материјала.

- **Лапорац**-Косјерић, Поповац, Беоцин, Ђенерал Јанковић

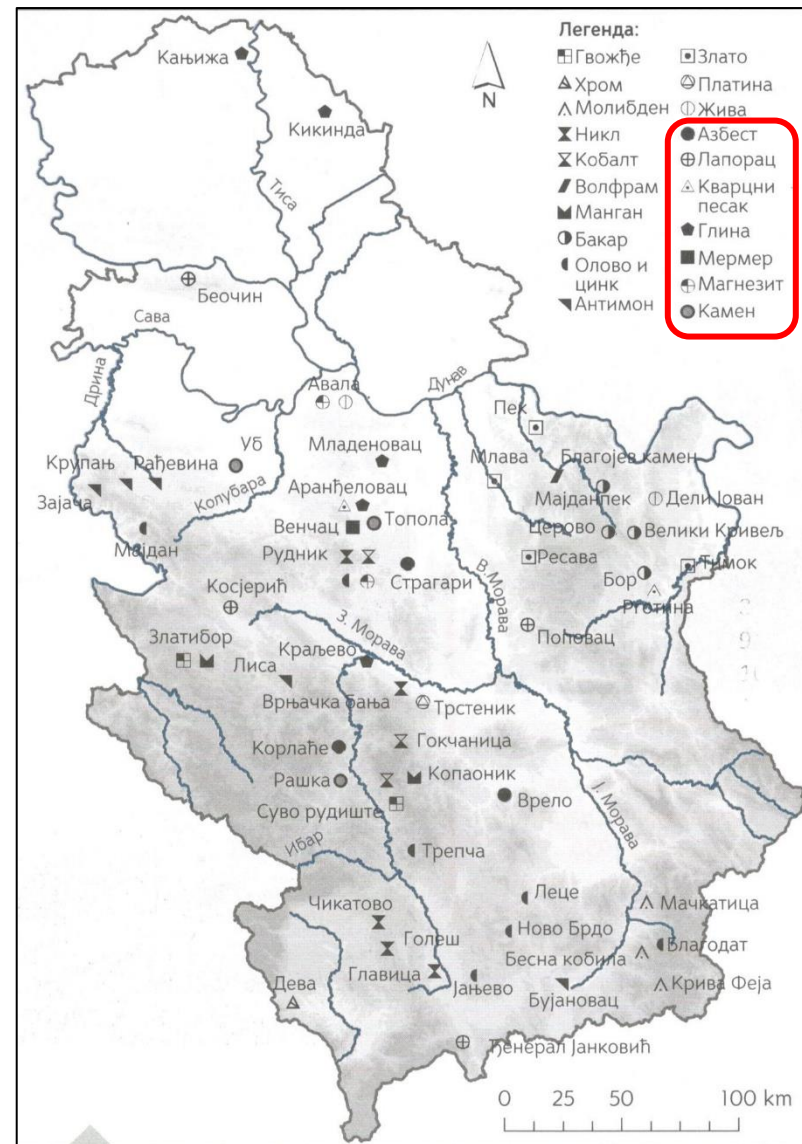
Из њега се добија цемент за грађевинску индустрију.

- **Кварцни песак**-Рготина (Зајечар) и код Аранђеловца. Користи се за производњу стакла.

- **Глина**-Војводина, околина Аранђеловца

Користи се у медицини, пољопривреди, грађевинској индустрији и грнчарству.

Ватростална глина-Колубарски басен, околина Краљева, Аранђеловца и Младеновца

Руде неметала

■ Мермер-планина Венчац (Арнђеловац)

■ Магнезит-Рудник и Авала

Сировина која служи за производњу ватросталних опека.

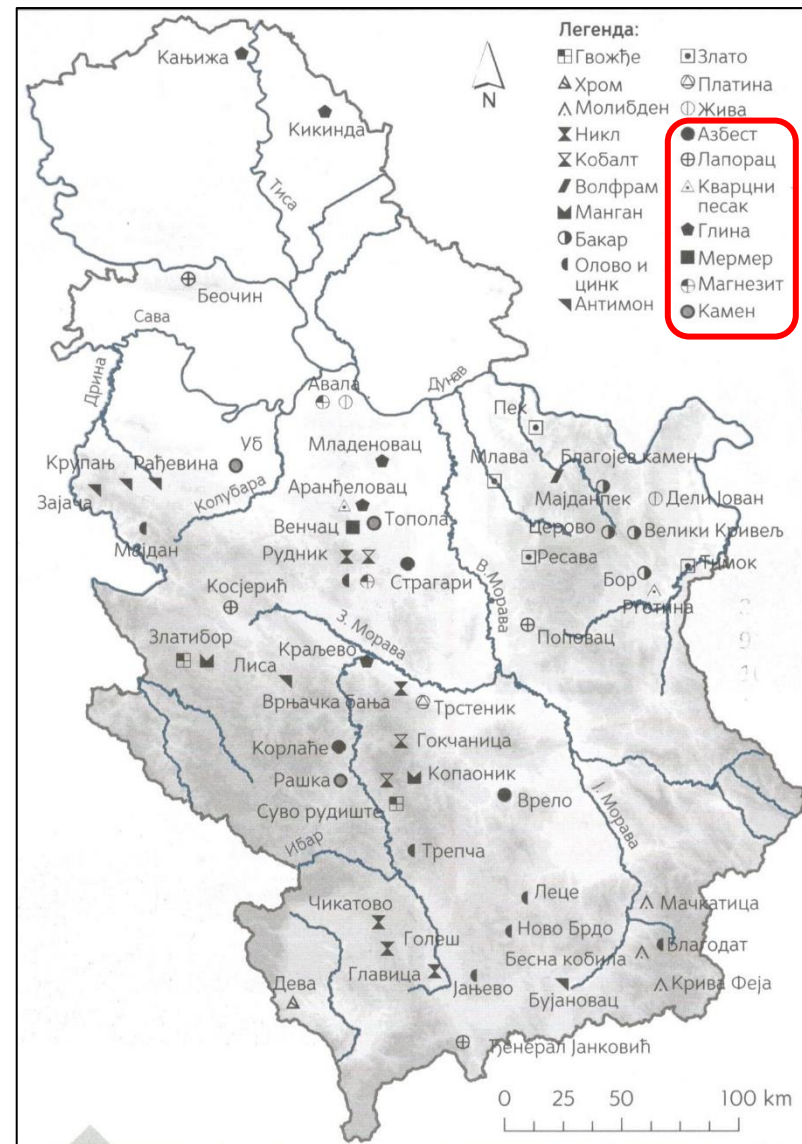
Користи се у грађевинарству, војној индустрији и за производњу производа за термоизолацију.

■ Камен- Уб, Топола, Рашка

■ Јадарит-долина реке Јадар (планина Цер)

Откривен је 2006. Садржи метал литијум који се користи за производњу батерија.

Експлоатацијом ове руде Србија би задовољила 20% светске протражње литијума.

Рудник кварцног песка Рготина код
Зајечара

Ватросталне (шамотне) опеке користе се
за облагање ложишта

Каменолом

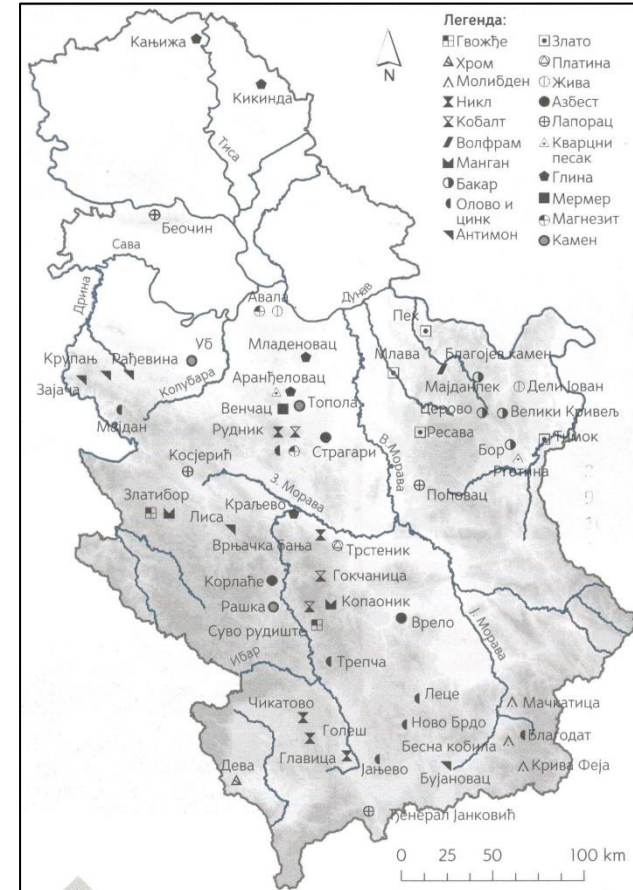
Фасада Беле куће у Вашингтону је од
мермера са планине Венчац (Аранђеловац)

Домаћи задатак...

 Нема карта:

Лежишта руда метала и неметала

Да запишемо у свеске...

Рударство

- **Рударство** је грана екстрактивне индустрије која се бави вађењем и експлоатацијом (искоришћавањем) минералних сировина.

- Поред имена руде написати њена најпознатија лежишта.